

Groenten en kruiden

Inleiding

Er is veel veranderd in het leefpatroon van mensen. Zo heeft het kweken van groenten en kruiden de laatste 50 jaar een totaal nieuwe functie gekregen. In het verleden kweekten men deze producten, in de achtertuin, om in de behoeften aan verse producten te kunnen voorzien. Met de opkomst van de supermarkten is deze noodzaak verdwenen. De tuinen zijn kleiner geworden en voornamelijk ingericht als siertuin. Het kweken van groente en kruiden is een hobby geworden die in veel gevallen verbannen is naar de volkstuin ergens buitenaf.

Zaazaad en pootgoed

Bij het kweken van groenten en kruiden kun je als uitgangsmateriaal zaden, planten of bollen gebruiken.

Tuincentra maken het voor de doorsnee hobbykweker steeds gemakkelijker om aan deze producten te komen. Elk tuincentra heeft wel een of meer rekken staan met zaaizaad en potgoed. Ook hebben ze altijd wel een voorraad staan aan voor gekweekte planten.

Het sortiment is gigantisch. Dit geldt voor de breedte en de diepte. Omdat de volkstuder in het algemeen erg milieubewust is verkopen tuincentra milieuvriendelijk gekweekte producten. Deze zijn voorzien van het ECO keurmerk.

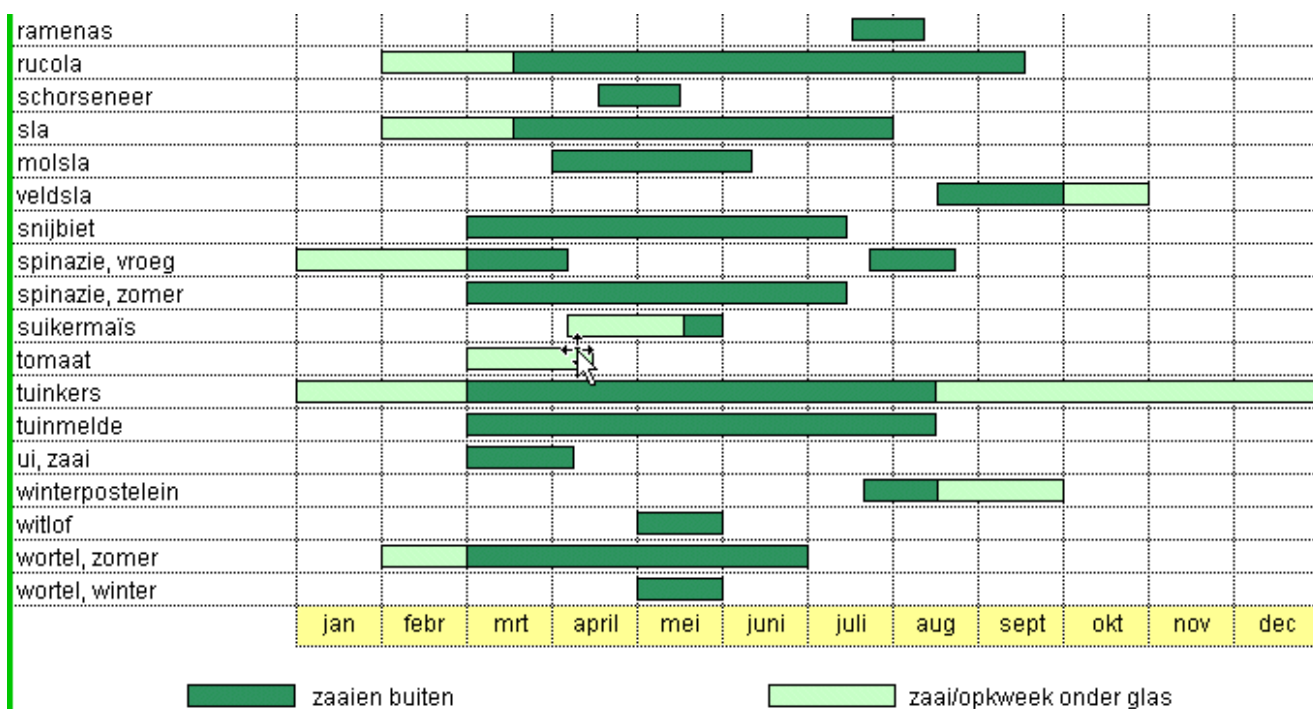
Doordat klanten meestal hobbykwekers zijn loop je als verkoper het risico in langdurige verkoopgesprekken te geraken. Het is de kunst om daar op een passende manier aan te ontkomen.

Zaaien

Tussen hobbykwekers heerst meestal een informele competitie om zo vroeg mogelijk de beste producten te oogsten. Deze wedstrijd wordt versterkt door de volkstuincomplexen waarbinnen volkstuinen zich vaak bevinden.

Veel hobbykwekers beschikken over een verwarmde of onverwarmde hobbykas om plantgoed of eindproducten op te kweken.

Als tuincentrum kun je hier op inspelen door altijd over een gevuld zadenrek te beschikken. Als extra service kun je een hand-out of een zaaikalender ter beschikking stellen. Hieronder zie je een voorbeeld van zo'n kalender.

Als verkoper moet je er bewust van zijn dat groenten vaak seizoensgevoelig zijn. Zo zul je in het voorjaar vaak voor andere rassen moeten kiezen dan in het najaar. Kies je verkeerd dan zal het gewas zich anders ontwikkelen dan gewenst is. Veel gewassen zullen bijvoorbeeld ongewenst gaan bloeien en zaad vormen in plaats van uitgroeien tot een oogstbaar product. Bonen zullen aangetast worden door kiemschimmels als de bodemtemperatuur te laag is. Daarom kun je niet zaaien voor half mei. Het is verstandig om, bij onzekerheid, eerst de gebruiksaanwijzing te lezen voordat je het zaad adviseert.

Kenmerkend voor volkstuinders is dat ze erg vindingrijk zijn in het bedenken van zaaimethoden. Er wordt gezaaid in de volle grond maar ook in allerlei bakjes, kistjes en potjes. Soms wordt er tussendoor meerdere malen verspeend. Dit opkweken geeft mogelijkheden tot bijverkoop. Op deze wijze opgekweekte planten worden later uitgeplant. Tussen volkstuinkwekers zie je vaak een levendige ruilhandel in zelf opgekweekt plantmateriaal. Bij het ter plaatsen zaaien wordt er op rijen of bedjes gezaaid.

Pillenzaad is omgeven door een laagje kalk waardoor het gemakkelijk is om de zaden voldoende ver uit elkaar te zaaien. Ook kom je zaai matjes tegen.

Planten en poten

Als je bollen, knollen of planten in de grond zet spreek je over planten en poten. Het kan daarbij gaan om, door de volkstuinder zelf opgekweekt plant- en pootgoed of om kant en klaar gekochte plantmaterialen. Het sortiment is groot. Planten worden aangeboden in

perkluiten, multi-platen, los of in poten. Naast traditionele producten als aardappels, uien, koolsoorten, sla, prei, komkommers, tomaten, selderij, bieslook en peterselie is het sortiment de laatste jaren uitgebreid met minder voor de hand liggende producten als artisjok, broccoli en andere groenten en kruiden.

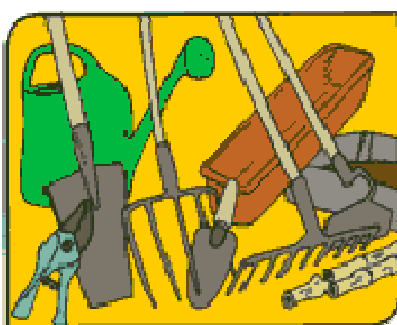
Plantmateriaal wordt verpakt of los verkocht. Hierdoor is de informatie die via de verpakking wordt verstrekt beperkt. Dat kan ertoe leiden dat er vragen gesteld worden over planttijden, plantdieptes, plantmethoden en plantafstanden. Hierop moet je als verkoopmedewerker voorbereid zijn. Informatie hierover kun je vinden in zaadgidsen en op zaadzakjes. In veel gevallen kom je erg ver met logisch nadenken. Als je weet hoe het eindproduct eruit ziet kun je in het algemeen inschatten wat de plantafstand is. Wat de planttijd betreft kun je ervan uitgaan dat deze correspondeert met het moment waarop het plantgoed wordt aangeboden.

Voor de plantdiepte geldt in het algemeen dat deze overeenkomt met de vorige situatie. Zo komt bij perskluiten de bovenkant van de kluit gelijk met de bovenkant van het plantbed. Bollen en knollen komen zo diep onder de grond als de bol of knol dik is. Kruiden worden vaak opgekweekt in plantbakken of bloempotten. Deze zijn ook geschikt voor en balkon. Om klanten te informeren zou je ook een hand-out of folder kunnen gebruiken. Ook bestaan er schema's met overzichten van plantafstanden en planttijden.

Hulpmiddelen

Voor het planten en poten kun je in het algemeen gebruik maken van het algemene tuingereedschap. Met een schop, spa, hark, schoffel en stuk touw aan twee stokjes kom je een heel eind. Daarnaast zijn er speciale pootlijnen en pootstokken in de handel.

De tuinlijn gebruik je als tijdelijke markering van de rij bij het maken van plantgaten. Voor het maken van de plantgaten of sleuven kun je gebruik maken van een schoffel, een spa, een poothout of gewoon de bovenkant van de schoppensteel. Soms kun je gewoon je handen gebruiken. Plantgaten of zaaisleuven kun je dichtmaken met je handen, voeten of met een hark. De rij afstanden kun je uitmeten met een maatstokje of gewoon met je voeten.

Om zaaibedden te beschermen tegen vogels kan er gebruik gemaakt worden van een tuinnet. Deze kun je op hoogte aanbrengen met gebogen elektriciteitsbuizen en vastzetten met stenen.

Om wildvraat tegen te gaan worden volkstuinen omheind met gaas. Deze omheining moet minimaal 1 m hoog zijn. Om konijnen te weren moet het gaas ongeveer 20 cm ingegraven worden.

Tot half mei kan er nachtvorst optreden. Met bloempotjes kun je planten tegen vorst beschermen.

Een aantal gewassen moeten gesteund worden.

Stokbonen worden gesteund met palen, draad en touw of met bonenstaken.

Voor het steunen van doperwten en peulen wordt rijshout of gaas gebruikt.

Tomaten worden gesteund met stokken of een systeem van stokken, draden en touw. Dit kan buiten of in de kas. Komkommers worden voornamelijk in de kas gekweekt. Deze worden dan gesteund met draad en touw.

stokbonen

tuinnet

Verzorging

Als er gezaaid wordt in een bakje of potje gebruikt men speciale zaaigrond. Deze is voedselarm. Zaad heeft namelijk de eerste periode geen voedsel nodig en voedselarme grond heeft weinig last van bodemziektes.

Zaad wordt afgedekt met een dun laagje scherp zand. Deze wordt aangeklopt en voorzichtig besproeid met water.

Om uitdrogen van de zaaigrond te voorkomen kun je deze, na het gieten, afdekken met een glasplaat. Er moet natuurlijk wel een luchtlaag overblijven tussen de grondlaag en de glasplaat. Om te voorkomen dat condensdruppels op de zaaigrond vallen moet de glasplaat dagelijks gedraaid worden. Bij bloempotten gebruikt men ook wel plastic zakjes. De meeste zaden zijn donkerkiemers. Deze worden afgedekt met papier.

Als er niet wordt afgedekt zul je zo nodig voorzichtig moeten sproeien. Als je een gieter met broes gebruikt zul je buiten het zaaibed moeten beginnen en buiten het zaaibed moeten ophouden met gieten. Als je dit niet doet zullen de dikke druppels kuiltjes veroorzaken.

Als de kiemplantjes zichtbaar zijn moet de glasplaat of het zakje verwijderd worden.

Als de plantjes elkaar gaan hinderen kun ze ruimer gezet worden. Dit heet verspenen.

Buiten zaait men vaak op regels. Na het zaaien kun je de rijen licht aandrukken met een schoffel of met de achterkant van de schoppensteel. Zo blijf je de rijen zien.

Verder geldt voor zaailingen en uitgeplante producten dat het een kwestie is van onkruidbestrijding en zonodig gieten.

Tomaten en komkommers moet je dieven. Dit is het wegnemen van zijscheuten om de planten beheersbaar te houden en om ervoor te zorgen dat er voldoende water en voedsel naar de vruchten gaat.

Ziekte vrij houden is best moeilijk. In de moestuin heb je vooral last van meeldauw, Phytophthora, rupsen, luizen, spint en witte vlieg. Vraag je op de eerste plaats af of bestrijden nodig is. Een paar gaatjes in het koolblad is helemaal niet erg.

Streef altijd naar een milieuvriendelijke bestrijding. Vooral bij eetbare producten is het niet verstandig om giftige middelen te gebruiken. Als mechanisch bestrijden niet lukt beschikken tuincentra over milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen.

Veel volkstuinders werken met wisselteelten. Aardappels mag je maar een keer per 3 jaar op dezelfde grond zetten. Kruiden hebben weinig last van ziekten. In combinatie met groenten kunnen ze de groenten zelfs ziektevrij houden.

Phytophthora

Oogsten

Als verkoopmedewerker zul je weinig vragen krijgen over het oogsten en bewaren van producten. Het is wel goed als je in informele gesprekken met klanten kunt meepraten over de eindresultaten.

Een paar voorbeelden:

Aardappels worden uit de grond gehaald met een riek en kunnen op een vorstvrije plaats bewaard worden. Als je ze spruitvrij houdt kunnen ze, afhankelijk van het ras, de hele winter bewaard worden. Het spruitvrij houden kan met de handen of met speciaal poeder.

Uien worden uit de grond gehaald als het loof afgestorven is. Het afgestorven loof kan gebruikt worden om de bollen te bossen en gebost te drogen.

Bonen worden verdeeld in stok- en stambonen.

Bonen kunnen op diverse manieren geoogst worden. Meestal worden de onrijpe bonen met schil geoogst en geconsumeerd. Invriezen kan erg goed. Een andere manier van gebruik is het onrijp oogsten van de wat dikkere bonen. De zaden moet je dan uit de vrucht halen. Ze zijn niet houdbaar en moeten daarom ingevroren worden. Een derde manier is het rijp oogsten van bonen. Na het verwijderen van de vruchthuid kunnen de zaden gedroogd bewaard worden.

Erwten worden verdeeld in doperwten en peulen. Bij doperwten consumeert men de zaden; bij peulen de jonge vruchten.

Sluitkoolsoorten en koolrabi zijn lang houdbaar terwijl bijvoorbeeld spruitkool, bloemkool en broccoli slecht houdbaar zijn.

Rabarber is een vreemd product. Hiervan oogst men de bladsteel.

Kruiden kun je vers consumeren maar ook invriezen en drogen.

SORTIMENT

Groenten

[Aardappel 1](#)

[aardappel 2](#)

[Artisjok](#)

[Asperge](#)

[Aubergine 1](#)

[Aubergine 2](#)

[Augurk](#)

[Bloemkool 1](#)

[Bloemkool 2](#)

[Boerenkool - krulkool](#)

[Bonen \(Phaseolus vulgaris\)](#)

[Broccoli](#)

[Chinese kool](#)

[Courgette 1](#)

[Courgette 2](#)

[Kool](#)

[Komkommer](#)

[Koolrabi](#)

[Paprika en pepers](#)

[Peulvruchten](#)

[Prei](#)

[Rabarber](#)

[Radijs](#)

[Rode biet](#)

[Rode kool](#)

[Schorseneer](#)

[Sla](#)

[Spinazie](#)

[Spruitkool](#)

[Tomaat](#)

[Tuinboon](#)

[Ui](#)

[Venkel](#)

[Witlof](#)

[Wortel](#)

Kruiden

[Basilicum](#)

[Bieslook](#)

[Bonenkruid](#)

[Citroenmelisse](#)

[Dille](#)

[Dragon](#)

[Hysop](#)

[Kervel](#)

[Komkommerkruid](#)

[Knoflook](#)
[Laurier](#)
[Lavas of maggikruid](#)
[Peterselie](#)
[Rozemarijn](#)
[Salie](#)
[Selderij](#)
[Tijm](#)

BRONNEN

[Groenteninfo 1](#)
[Hobbytuinders](#)
[Groenten en kruiden](#)
[Groenten op zijn best](#)
[Groenten info 2](#)
[De moestuin](#)
[Teeltschema](#)
[Hofmeesters](#)
[SZ-zaden](#)
[Tuinkriebels](#)
[Zaaien en planten](#)
[De vrolijke tuinier](#)

